

Brännar-Pehrs storstuga i Akkavare

Pehr Christjersson Brännare, 1763–1845, var Akkavares förste nybyggare som kom till Akkavare 1801.

Han var född i Källbomark och var gift med Anna Jonasdotter, 1762-1818, Sandträsk. Parets andra son Brännar-Pehr, Pehr Pehrsson, 1792-1830, var gift med Stina Jonsdotter, 1786-1881, dotter till Sandträskes först nybyggare J Jonsson. Paret fick 9 barn.

Brännar-Pehr påbörjade bygget av Storstugan i Akkavare. Stugan kunde färdigställas 1835, fem år efter det att Brännar-Pehr avlidit i lungsot 16/9 1830 endast 38 år gammal. Änkan Stina och barnen flyttade in i Storstugan 1835.

Stugan hade en farstukvist, ett mycket stort kök med fyra fönster med en stor öppen spis mitt på vänstra väggen. Innanför västra änden fanns det två kamrar med öppna spisar. Spisen i den norra kammaren gick inte att elda i, men trots detta användes rummet till sovrum året om. Man sov gott på renskinn och under fårskinnsfällar.

Finska flyktingar bodde under krigstiden 1944-45 i stugan som revs ca 1955.

2009 bor Birger Lundberg i Gammel-Frans Lundbergs gård som byggdes intill Storstugan. I bakgrunden syns Gammel-Frans ladugård.

Pehr Brännares första stuga, Akkavare 1802

Omkring 1802 kom den förste nybyggaren till Akkavare. Det var f.d. soldaten Per Christjersson Brännare.

Han var född i Rognäs 1763 där släkten Christjersson kan spåras ända bak till 1600-talet. "Brännarn" var som det har berättats, med i Gustav III:s krig mot Ryssland 1788. Han hade ganska stor familj med sig när han slog sig ned i Akkavare. Han gifte sig 1790 med Anna Jonasdotter (f. 1762). Det var ingen stor stuga som Brännarn timrade upp. Den var avdelad i bostad och ladugård med en port emellan. Storleken på stugan var 4 ½ x 4.

Elias Stenmark Persson, 1835–1886, gift med Brita Christina Brännström, 1843-1935, Baktsjaur.

Elias far: Pehr Svensson född 1801 i Auktsjaur.
Elias mor: Anna Catarina Persdotter född 1805 i Akkavare, **dotter till Pehr Christjersson Brännare 1763–1845, nybyggare i Akkavare.**

Brita Christinas far: Lars Johansson Brännström f. 1804 i Sandträsk, bosatt i N. Baktsjaur.
Brita Christinas mor:
Brita Maria Ersdotter f. 1804. (Även kallad Fjärildocka)

Elias och Brita Christinas barn:
1. Brita Johanna f. 1871, gift med "Gam-Grubben" Jakob Albert Grubbström f. 1869 i Forsmark.
2. Sara Sofia f. 1873, gift med Seth Berglund f. 1869 Fårträsk, Malåträsk.

3. Eva Charlotta f. 1875 gift med "Lill-Grubben" Edvin Grubbström f. 1874 i Forsmark.
4. Anna Lovisa f. 1877, avled fyra år gammal.
5. Johan Adolf f. 1880 gift med Vendla 1878–1964, f. Sundberg, född i Hällberg.
6. Erik Transel f. 1882, avled vid ett års ålder.

Elias Stenmark köpte lös halva hemmanet i Norra Baksjaur av sin far 1856, övertog gården och brukade jorden. Han började uppodlingen av vårmyrmark sydväst om gården ner mot Baksjursjön och arbetade med torrläggning av marken. På gården bodde både pigor och drängar som hjälpte till med olika sysslor både ute och inne. Stenmark var en storsväxt stark man. Han blev sjuk redan vid 46 års ålder i ett slaganfall. Han dog endast 51 år gammal när han var ute och grävde diken på myren.

När hans hustru Brita Christina blev änka 1886 gifte hon om sig med Per Lundberg f. 1855 i Hedberg och med honom fick hon sonen Karl-Anton f. 1889.

Vägarbete vid Akkavare 1958-1960

Schaktning och breddning av vägen vid Akkavare branta kurva och backe. Vägen är numera flyttad och breddad med en bro över vägen.

Ladan som syns tv. tillhörde Knut och Irma Lindgren, bostadshuset strax bortanför. Huset användes som skola under ett antal år. Se bild nr. 2000_4_35.

Vägen gick genom Lindgrens hemman. Familjens nyare hus byggdes på högra sidan vägen.

Fr v: Kusinerna Leif, Ann-Sofie, Lis-Marie och i bakgrunden Lena Lindgren. Bilden är taget utanför huset som kallades för Morfars efter kyrkvärden August Lundberg (1855-1947) och som också var skola en period i Akkavare.

Takspånstillverkning i Akkavare. Man sågade träspånbitar som lades i olika skyddande lager på taken.

En råoljemotor drog takspånshyveln. Två personer, oftast barn, satt alltid vid sågen och plockade upp spånen vilket visas på bilden.

Carl Dahlin, 1870-1952, står i mitten och i bakgrunden ser man skolan och kyrkvärden August Lundbergs, (1855-1947), gamla hus.

"Rallarkåken" i Akkavare

Från vänster:

1. Otilia Nordlund (1892-1975), som bodde i rallarkåken i Akkavare tillsammans med Olov 'Grenbergs-Olle Lindström. Hon var mor till Agnes, Iris och Magny som finns med på bilden.
2. Torsten Risberg gift med Agnes Nordlund.

Tre systrar:

3. Agnes Risberg f. Nordlund (lite skymd) f. 1917
4. Iris Nordlund
5. Magny Nordlund

Akkavarepojarna Erling Lundberg och Rolf Möller. Foto Norran 1952. I bakgrunden syns Kalle Dahlins hus och bakom till vänster Nils Möllers hus.

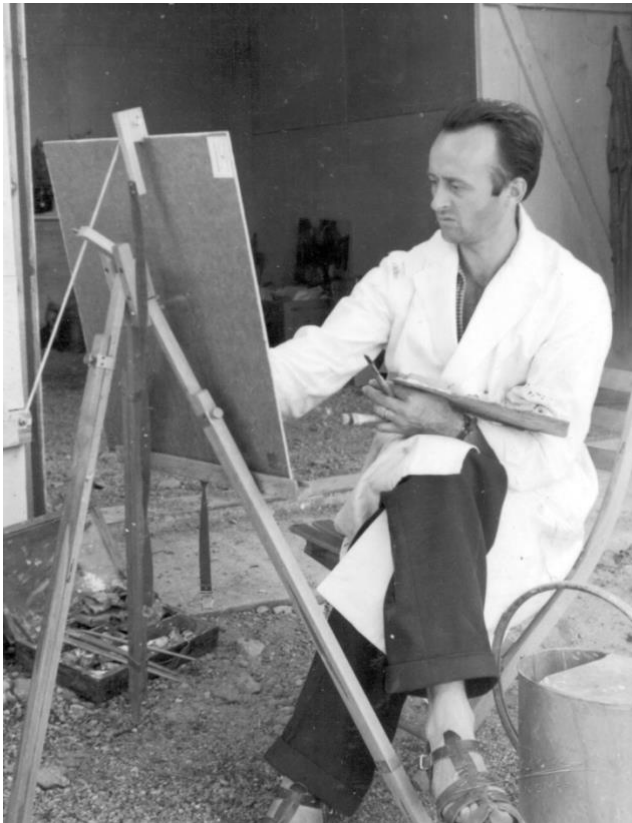

Marta Dahlin 1877-1952 och maken Samuel Dahlin 1875-1907

Paret fick 5 barn:

1. Verner f. 1898,
2. Eugenia, 1901-1923, gift med Verner Renberg, Auktsjaur.
3. Bror f. 1903,
4. Johanna f. 1904
5. Johan (Janne) f. 1906, bodde efter pappans död hos Carl Dahlin i Akkavare

Marta gifte om sig 1914 med flottningförmannen Oskar Holmström, 1869-1948, från Kilver.

Folke Lindgren vid staffliet. Liefwendals målarskola sommaren 1948,

Folke Lindgren från Akkavare f. 1918, var lärare och arbetade länge på Ringelskolan i Arvidsjaur.

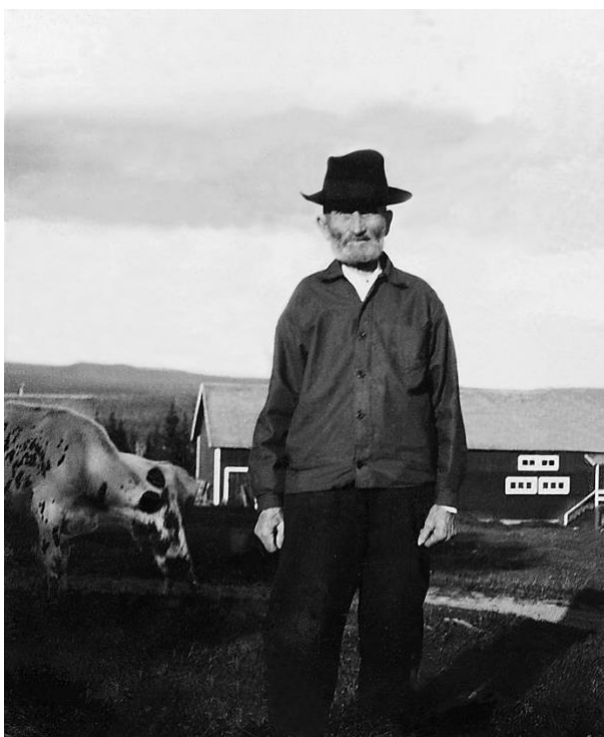
Bröderna Bengt och Karl E Lindgren, Akkavare

Brödernas föräldrar var Lovisa (1880–1962) och Oscar (1867–1933) Lindgren, Akkavare.

Till vänster Bengt Lindgren 1904–1978. Bengt gifte sig med Betty Grubbström, Baktsjaur. Paret bodde i Harads.

Till höger: Karl E Lindgren, 1900–1985, Akkavare. Karl bodde i föräldrahemmet i Akkavare och omkom genom att bli begravad i snöoras hemma på gården.

I familjen fanns ytterligare fyra syskon: Ragnar, Agda, Folke och Knut.

Kyrkvärden August Lundberg 1855-1947, Akkavare. Bild från 1949

Följande text är tagen ur 'Tidningen för Luleå stift' år 1949 och skrivet av dåvarande kyrkoherde Martin Söderholm, Arvidsjaur:

"August Lundberg f. 16 maj 1855 född i Akkavare. Han bodde där i hela sitt liv. Kyrkvårdsgärningen började 1877 när Lundberg var 22 år, han kallades '22-årig'. I tio år tjänstgjorde han hos dåvarande kyrkoherden i Arvidsjaur Pehr Theodor Winnberg, under hela Magnus Teodor Berlins kyrkoherdetid samt 10 år tillsammans av Martin Söderholms tjänstetid. Det blev totalt 70 år som kyrkvärd.

August Lundberg var en trogen man som skötte sina sysslor med respekt och vördnad, hans arbetade var andäktigt, tyst och stilla utan att ha bråttom. August Lundberg avled den 4 juli 1947, 92 år gammal".

August Lundberg var gift med Hedda Lundberg och fick två barn, Lovisa och Charlotta. Paret bodde på äldre dar i det gamla huset (även skolhus) uppe på kullen i Akkavare. Huset byggdes 1901 som 'fårgångshus' åt paret.

Krock mellan rälsbuss och ångtåg 1956

Tåg- och rälsbussolyckan utanför Arvidsjaur där sexton personer omkom. Olyckan hände när rälsbussförare Göte Holmström glömde att han enligt §100 (nu borttagen) skulle stanna i Akkavare för att där möta ett godståg från Arvidsjaur. Holmström körde vidare och olyckan var oundviklig. Tåget rände med stor kraft in i rälsbussen. Holmström och femton personer till i rälsbussen fick sätta livet till.

Utanför Dahlins gård i Akkavare 1950-tal

Fr.v.:

1. Carl-Henrik Dahlin f. 1943
2. Vivianne Dahlin f. 1941
3. Erland Dahlin f. 1944
4. Erling Lundberg
5. Martin Dahlin f. 1948.

Föräldrar till 1, 2, 3, och 5: Ruth 1921-2007 och John Dahlin, 1903-1952, Akkavare. Se bild 2007_12_42.

Skolbarn i Akkavare, 1930-tal

Klassrummet var inhyst i kyrkvärden August Lundbergs gård uppe på kullen i Akkavare. Nitton barn rymdes i det lilla klassrummet. Kyrkvärden bodde i den andra delen av huset.

Stående från vänster:

1. Gunborg Karlsson (bodde hos Henrik Dahlin)
2. Frans Lundström, Renudden
3. Lärare Hildur Olofsson, Enmark
4. Lilly Lundström, gift Larsson
5. Sven Lundberg, 1918-202
6. Folke Lindgren, f. 1918

7. Hilding Sundström
8. Mia Edin, Bäcklund
9. Flicka okänd

Sittande:

De flesta barn i främre raden var barn till rallare.

3:a från vänster: Arnold Nord, Hedvallen.

Augustinus Lundbergs gård i Akkavare. Ca 1952.

Kolning i Stickudden i Akkavare.

Akkavare folkskola 2009

Skolan revs 2011. Det var Rolf Möllers gamla barndomshus. Scener ur filmen "Så som i himmelen" spelades in i fastigheten.

Bondstaden. Kyrkstugor på Skillnadsgatan 1920- tal

Skillnadsgatan mot Storgatan.
Närmast till vänster:

1. Stuga nr 7, Bergnässtugan
2. Stuga nr 4 med Sjöträskkammaren, Storbergskammaren och Brunmyrhedskammaren.

Längst bort till höger:

3. Stuga nr 0: Frans Lundbergs stuga, Akkavare. Kyrkstugan uppfördes 1917. Gammel-Frans Lundberg, 1822-1933
 4. Tillhörande uthus till stuga Gammel-Frans stuga nr 0
-

Kyrkstugor och Lappstaden i Arvidsjaur:

Bönderna och samerna hade lång väg till kyrkan och var tvungna att övernatta i Arvidsjaur för att kunna delta i gudstjänsterna. Samerna bodde då i Lappstaden och bönderna i 'bonnstan'.

Lappstaden och eventuellt några kyrkstugor flyttades på 1820-talet från Gamla Prästgårdsområdet till kyrkstaden Arvidsjaur, vårt nuvarande samhälle, när 1826-års kyrka byggdes. En s.k. bondstad med kyrkstugor byggdes upp vid Storgatan. Byarna hade sina egna stugor där byborna kunde bo under helgerna. I Bondstadens kyrkstugor och i Lappstaden fick man från början inte bo permanent utan endast vistas i vid marknader och kyrkhelger. Varje by liksom varje samefamilj hade sin egen stuga eller kåta att bo i.

Bondstaden i Arvidsjaur flyttades i slutet av 1800-talet och i början av 1900-talet från Storgatan till kvarteren Ripan, Siskan och Svärtan mellan Skomakargatan och Nygatan. Gatan Bondstadsgatan vittnar om att det där har funnits kyrkstugor. Lappstaden blev kvar på den plats den är idag. Kyrkstäder i Norrbotten finns fortfarande bevarade i bl.a. Gammelstad och Öjebyn, liksom Lappstaden i Arvidsjaur.

Tobias Möller bygger nytt hus i Akkavare 2012

Pappa Rolf Möller med sonen Tobias. Foto Kent Norberg

Karl-August 'Agge' Lundberg arbetade den största delen av sitt liv som dräng hos Augustinus Lundberg, Akkavare. Agge byggde ett eget hus i skogen vid Nordlundstjärn, Sarvasåive. Det fanns endast en spångad väg till huset och han gick ofta hem längs järnvägen. Agge bar alltid en ryggsäck.

Agge förvarade Per Brännares (första nybyggaren i Akkavare 1802-3) ränsel, väska, i sitt hem. När Erik Lundberg köpte huset efter Agge lämnade han över ränseln till Gamla Prästgården där den idag finns att beskåda.

//Sammanställt av Kent Norberg